

MÄRKKU ROPPONEN

HAUTAUSTOIMISTO
WÄHÄ-
HAPPINEN

TAMMI

MARKKU ROPPONEN

HAUTAUSTOIMISTO
WÄHÄ-
HAPPINEN

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI • HELSINKI

Markku Ropponen

- Koirapuistoromaani, 2018
Kuhala ja haudan pitkä varjo, 2017
Kuhala ja isku Helsingissä, 2016
Kuhala ja vapaa pudotus, 2015
Kuhala ja tuomitut, 2014
Kuhala ja jokimurhat, 2013
Kuhala ja yöjuna, 2012
Kuhala ja vanginvartijan mandoliini, 2011
Kuhala ja kevään ensi ruumis, 2010
Kuhala ja hautausmaan risteys, 2009
Suru aika päättyy, Kuhala, 2008
Kuhala ja kuoleman hipaisu, 2007
Kuhala ja takapihojen tuonenvarjo, 2006
Linnut vaikenevat, Kuhala, 2005
Kuhala ja viimeinen kesävieras, 2004
Kuhala ja musta juhannus, 2003
Puhelu kiusaajalta, 2002
Lavastus, 2000
Elämymatka, 1999
Siivestäjät, 1997
Naisiin, 1995
Isän kädestä, 1995 (yhdessä Timo Parvelan kanssa)
Viimeinen auringonnousu, 1994
Paholaisen kiireet, 1993
Mies katoaa sateeseen, 1992
Kuolemanuni, 1991
Pronssijuhlat, 1990

Tekijä kiittää Taiteen edistämiskeskuksen kirjastoapurahalautakuntaa ja Suomen Kirjailijaliittoa saamastaan tuesta.

© Markku Ropponen ja Kustannusosakeyhtiö Tammi 2019

ISBN 978-952-04-0421-5

Painettu EU:ssa

1

Kyltissä luki: ”VÄHÄHAPPINEN – tervetuloa aitojen ihmisten kylään!” P-kirjaimille oli ammuttu silmät isokaliiperisella kiväärillä, puhuri heilutti tolpan ympärille kietäistujen sukka-housujen terää.

Takapenkillä maannut Vauhkonen vääntäytyi jaloilleen, laski kuononsa olkapäälleni ja tähysti maisemaa. Koiran henki tuoksahti ummehtuneelle ja kun se nuolaisi toverillisesti korvalehteäni, ehdotin sille ajan varaamista hammas-hygienistille. – Pysäköidään tuohon, näyttää olevan tilaa. Sitten voidaan kävellä, sua varmaan pissattaa.

Sain toisen lopaisun: Ei kävellä, ei pissata, ramasee. Kävele sinä, jos haluat.

Vauhkonen ei ollut päässyt vetelydestään, mutta olin hyväksynyt piirteen osana hurttan persoonaa. Tällä kertaa pidin kuitenkin pintani ja maanittelin ystäväni taivasalle herkkukiekuran avulla, jonka lihapitoisuus edusti valmistajan mukaan markkinoiden huippua.

Pääkadun ensimmäisessä, hieman muista erillään olevassa rakennuksessa tarjosi palveluksiaan Wähähappisen hautaus-toimisto. Talo oli kaksikerroksinen, ränsistymään päin ja

kaipasi pintaremonttia. Ikkunan hapsureunakirstussa makasi luonnollista kokoa oleva vahanukke, joka oli puettu valkoiseen nuttuun ja jolla oli takavuosien lapsitähti Shirley Templen tyylliset korkkiruuvisuortuvat. Hätkähdin näkyä, tuntui kuin nukke olisi elävä tai tässä tapauksessa ehkä kuollut ihminen.

Niin tai näin, kaipa yrittäjä halusi erottua ja viljeli mustaa syrjäseutuhumoriaan kuin vihjatakseen, ettei kekseliäisyys ollut pahasta hänenkään alallaan. Päädyn sivuoven yllä luki ”balsamointi”, pajukon saartaman tontin perillä erottui ruumisauto. Se oli nostettu tunkin varaan nähtävästi kesärenkaiden vaihtoa varten ja sen peräluukku oli avoinna kuin olisi tuuletettu.

Vauhkonen losotti aitatolppaan. Juuri kun olimme jatkamassa matkaa, hautaustoimistomies työntyi ulos balsamointi-ovesta ja alkoi syödä lounastaan. Hän oli pukeutunut arvokkaan ammattinsa vaatimuksia silmällä pitäen tummaan pukuun, valkoiseen paitaan ja kravattiin mutta en ollut varma, oliko asu tarkoituksenmukainen balsamointiin.

Katseemme kohtasivat, voipaperi rapisi, nyökkäsin miekkoselle. Hänen vaikuttavat pulisonkinsa toivat mieleeni muotokuvan Napoleon Bonaparten tallimestarista. Vauhkonen seurapiirirakko ei vain ottanut tyhjentyäkseen. Sitä menoa aitatolppa olisi mennyttä, oli paras keskittää miekkosen huomio johonkin muuhun. – Päivää. Ollaan kaverin kanssa muualta, mahtaako kyläkirjasto olla kaukanakin?

Mies viipaloi siivun painesylytkimpaleesta, pani sen leivän päälle ja osoitti puukollaan eteenpäin. Kai se nyt oli vasikanlihahyytelöä eikä mitään mitä hän oli juuri vuollut asiakkaastaan, ajattelin ja tunsin niskavillojeni pörhistyvän. Sitten hymyilin ja kuiskasin Vauhkoselle, aikoiko se kusta siihen järven.

Ohitimme hetken kuluttua korjaamon, baarin, lukuisia tyhjillään olevia liikerakennuksia, vaatimattomia omakoti-

mökkejä ja suutarinliike Herran Pieksut, kunnes huomasi kyltin, jossa luki kirjasto. Sivutie vietti notkelmaan. Kevät täällä koillisessa oli edennyt vitkaan ja tunsin otsallani eletyn talven kylmiä henkäyksiä. Vauhkonen kapusi lumivallille, kyyristyi sadan metrin juoksijan lähtöasentoon ja alkoi työntää häntänsä alta tuhtia tavaraa samalla kun silmäili tienoota luomet lupsahdellen kuin ihmetellen, mihin halvattuun olin sen tällä kertaa kyörännyt.

Hautaustoimiston ja kirjaston täytyi olla lähtöisin saman arkkitehdin kynästä. Molempien rakennusten liepeillä väreili kevään ihmeestä huolimatta sama lopunaikojen tunnelma, joskin ensin mainitussa ehkä korostuneemmin.

Kapusimme pääovelle, rynkytin kahvaa. Tänään avattaisiin vasta kolmelta iltapäivällä, mainintaa kirjailijavierailustani ei näkynyt missään ja otin sen vähän itseäni.

Vauhkonen valahti rähmälleen jalkojeni juureen ja alkoi jyystää kypäläänsä. Varjostin otsaani ja tähyilin peremmälle mutta en nähnyt kuin oman naamani, esikoiskirjailija Onni Mäihälän naaman.

Takaani kantautui ruostuneen saranan kiljaisua muistuttava ääni. Käännähdin, Vauhkonen ei käännähtänyt. Miehellä oli nuttura, seilorin parta, villapaidan alta kumpuileva pelikaaninvatsa, hanslankarin reisitaskuhousut ja sellaisen aura, joka henkii halua pysytellä omissa oloissaan. Hän työnsi kottikärryjä, joiden lastina oli kirjoja. Pyörän kuulalaakerit vetelivät viimeisiään, yksi kirjoista kierähti maahan. Hän pysähtyi, kumartui ja näytti reilusti yli viisikymppiseltä. – Avataan kolmelta.

– Päivää, Onni Mäihälä. Pyydettiin kirjailijavierailijaksi, tässä ollaan, sanoin ja hain äänenpainoihini kepeyttä mutta nutturapään sosiaalisuus oli päässyt rapistumaan talven tuiveruksissa eikä hän osoittanut innostumisen merkkejä, vaan

lätkäisi pudokkaan kasan päällimmäiseksi ja tarttui kahvoihin jatkaakseen matkaa.

Mies ei vastannut, vain kottikärryt vaivautuivat kitisemään. Näinkö meitä esikoiskirjailijoita kohdeltiin? Helvetti, olin ajanut tuntikaupalla, väistänyt matkalla henkeni kaupalla hirven ja miettinyt mitä sanoisin Vähähappisen kirjastoon kokoontuvalle satapäiselle yleisölle. – Oletteko kirjastonhoitaja?

Mies laskee kärryt alas, tapaili nutturaansa ja kääntyi. – Se Koirapuistoromaani?

– Muistitte oikein.

– Tulkaa kolmelta uudelleen. Siihen on vielä tunteja, menkää vaikka baariin. Katsotaan sitten.

Saatana, ajattelin. Kuuluiko vieraanvaraisuus tai edes ystävällisyys nutturapään sanavarastoon? Hän katosi kulman taa, ränni köhisi. Läksin seuraamaan, Vauhkonen jäi rappusille harkitsemaan irrottautuisiko peesiini. Nutturapää kippasi parhailaan kuormansa kirjaröykkiön jatkeeksi, nosti sitten housujaan ja palautui ponnistuksesta, ennen kuin alkoi ruikkia kasan päälle bensaa pienestä kanisterista. Hän raapaisi tulitikun ja heitti sen kekoon. Pian liekit kohosivat korkeuksiin. Näin hän välttyi kätevästi poistoleimojen lätkinnältä, saattoi lämmitellä ja pohdiskella asemaansa periferiassa.

Menin kysymään piruuttani uudelleen, oliko hän kirjastonhoitaja ja ojensin käteni. Vaikeaselkoinen murahdus hukkui liekkien huminaan, kai hän oli.

– Kirjarovioiden aikaa taas eletään.

– Minä en pitänyt kirjastanne. Jaksoin viisikymmentä sivua. Vauhkonen sitä ja Vauhkonen tätä, liioittelette. Onko koira Vauhkonen?

– Kutsuite kuitenkin kirjailijavieraaksi? On se Vauhkonen.

- Täällä ihmiset halusivat teidät.
- Mukavaa että täytitte heidän toiveenne.

Mieleni teki ruilauttaa äijä nutturasta kokkoon mutta olisin samalla sortunut siihen mistä hän oli juuri moittinut minua, liioitteluun. En ehkä ollut perillä täkäläisten sielunmaisemista ja kunhan hiukkasen kiertelisin, törmäisin varmaan mukavaankin ihmiseen. Sanoin palaavani aukioloaikaan ja varmistin vielä, että esiintyisin neljästä viiteen, jonka jälkeen voisin lähteä kotimatalle. Murahduksesta oli vaikea päätellä mitään, mahtoiko nuttura olla sittenkin liian kireällä?

Ennätin raitille, kun tajusin unohtaneeni Vauhkosen kirjaston ovelle. Oli palattava. Olin valmis lyömään vetoa, että kuonolainen oli seurannut syrjäsilmillä menoani ja piti varmana, että hakisin sen.

– Senkin heittiö. Jonakin päivänä saat vielä katua vete-lyyttäsi, jonakin päivänä katoan horisonttiin. Olen sentään kirjoittanut romaanin, jossa kukkoilet melkein pääroolissa. Tai koiraillet.

Vauhkonen venytteli, haukotteli, lipaisi viiksiään ja alkoi seurata. Ylämäen jälkeen se löntysteli eteeni, tukki tieni ja alkoi pummata suuhunpantavaa. Kuolavitja herahti väliimme asfaltille, jonka halkeamasta työntyi aranvihreä korsi.

Keitaan baarimikko oli aliravitun näköinen rokonarpinen mies, joka oli pukeutunut henkselihousuihin ja t-paitaan. Sen rintamuksessa kuului vertynyt ninja, levyautomaatista soljuu kuuluville haikea laulelma. Baarimikko ei tainnut olla se mukava ihminen, johon toivoin törmääväni. Hänen ikioma versionsa asiakaspalvelualltiudesta koostui epäluulon kivettämästä katseesta ja irstyestyksestä ikään kuin tuloni olisi kirpaissut hänen sisäelimiään. Ehkä mies poti parhaillaan kihtikohtausta.

Kalusteratkaisun jälkijättöisen saluuna-designin yllä leijui ruuan käryä, pölyä ja rauenneiden toiveiden harmaa pilvi. Kassan kupeessa roikkui kuvasarja porttikiellon saaneista kuin etsintäkuulutetuista.

– Ei koiria, baarimikko virkkoi.

– Olemme erottamattomat, kai ymmärrätte. Olut ja makkaraperunat.

Vetoni löi baarimikolta jauhot suuhun jopa niin, että ropelituuletinkin hänen päänsä päällä lakkasi hetkeksi vatskaamasta. Sitten hymyilin, esittäydyin kirjailija Onni Mäihäläksi ja kerroin esitelmöiväni esikoisromaanistani illemmalla kirjastotalolla. – Tervetuloa vaan!

Baarimikko innostui kutsusta kuin olisin luvannut lävistää hänet heinäseipäällä. Hän alkoi takoa kassaa ja mulkaksi äreästi Vauhkosta. Joku painoi olkapäälleni käden, käännynin. Mies oli mittaiseni, kevyessä keskipäivähujakassa ja sillä tavoin taiteellisesti suuntautunut, että piti baskeria, korvarengasta ja palmikoitua partaa, joka roikkui rintalastan korkeudella. – Anteeksi, kuulinkohan oikein, Mäihälä, Onni Mäihälä?

Nyökkäsin. Tyypin vangitsi lompakkoa kohti suunnatun käteni kouriinsa ja nielaisi liikituksen palasen alas kurkustaan. Hän oli lukenut Koirapuistoromaanin, kertoi itkeneensä ja nauraneensa sen parissa ja piti minua nerona. No niin, ajattelin, mukava ihminen sittenkin, vaikkakin makkurissa. – Mitäpä tuosta, kiitos vaan, tein vain parhaani.

– Jätkät, kirjailija Mäihälä, jumankauta!

Se oli jo vähän liikaa. Jätkät koostuivat kolmesta lypsyympainuneesta hahmosta, jotka olivat linnoittautuneet ikkunapöytään ja tuijottivat Vähähappisen raitille niin kuin olivat tuijottaneet vuodet läpeensä. He kääntyivät, heidän elehdintänsä laiskiaisen touhukkuudessa piili jotakin sympaattista ja

kotikutoista eivätkä he pudonneet tuoleiltaan kuulleessaan uutisen.

– Onko tuo se sama koira, jota sä kuvaat?

– Jeps.

– Luostarisen Väinö, terve. Käy pöytään, se olisi suuri kunnia.

Luostarinen oli hyväntahtoinen juoppojen tapaan, kypsässä iässä ja luultavasti tuomittu tänne päiviensä loppuun kuten kaverinsa. Mutta hänellä oli kirjasisivystystä ja hän fanitti minua. Levyautomaatin laulelma vaihtui renkutukseen, jonka kertosaäkeessä toistettiin ”Luuvitonen ja luulot pois”-hokemaa toistamasta päästyä. Muita asiakkaita ei ollut. Luostarinen siirsi minulle tuolin pöydän päytyyn, nimesi sen kunniapaikaksi mestarikirjailijalle ja kumartui rapsuttamaan Vauhkosta, joka väisti. Se inhosi tuntemattomien käpälöintiä.

Esittäydymme. En saanut selvää Luostarisen ystävien nimistä mutta heidän murahtelunsa olivat linjassa kirjastonhoitajan artikuloinnin kanssa. Kaverukset vilkaisivat minua aristellen, sitten ulos ikkunasta ja viimein ketsupin punaamaa yhteistä ateriaansa, johon isketty kynttilä suitsutti ohutta savujuovaa katonrajaan, mihin Luuvitonen ja luulot pois-rallin kertosaäe hiipui. Helvetti, ei suinkaan biisi lähtenyt pyörimään uudelleen?

Yksi kolmesta hiljaisesta pyyhkäisi silmästään kyyneltipan. Luostarinen kumartui puoleeni ja alkoi kuulustella mistä olin ammentanut aineksia tekstiini, elävästä elämästä varmaan-kin, ja tuijotti minua lähietäisyydeltä pupillit harittaen kuin viittä vaille kummajainen, kylähullukandidaatti joka pakeni riivaajiaan Keitaassa, koska nestemäistä terapiaa ei ollut muuallakaan saatavissa. Vähättelin aikaansaannostani. Hän pukkasi minua kylkeen, sanoi ettei vaatimattomuus kaunista ja briljeerasi muistamalla ulkoa kirjani alkulauseen, jonka lausui mahtipontisesti viittilöiden. Se tuntui riittävän kave-

ruksille, jotka iskivät haarukkansa ranskalaisiin perunoihin ja läksivät perätysten kohti toiletteja. Ralli hiipui, keittiöstä kuului upporasvan räiskettä. Luostarinen suoristi kynttilän ja sanoi ystäviensä viettävän suruaikaa.

– Mitä on tapahtunut, olen pahoillani.

Elämöinti kirjastani alkoi puuduttaa. Kylkeeni kiilanneen baskeripään höpötys lähenteli maanisuutta ja hänen nuotis-
saan erottui epätoivoinen vivahde, joka ei luvannut hyvää.

Kenties Luostarinen oli kirjoittanut paremman kirjan kuin minä, saanut kustantajalta bumerangin ja ryhtyisi kohta tivamaan, mikä kuvittelin olevani tulemalla tänne retostelemaan erinomaisuudellani.

Baarimikko toi makkaraperunat. Hän ei toivottanut hyvää ruokahalua. Miehen esiliinan vanhimmat roiskeet lähtisivät vain taltalla, olin ajanut kertomaan esikoisteoksestani Jumalan selän taakse.

Luostarinen kysyi, tunsinko bändin nimeltä Veke & Avuttomat. Puistin päätäni enkä ennättänyt haukata ensimmäistä suupalaa, kun hän kynsäisi siitä perunan ja mussutti kuin olisi palkattu esimaistajaksi myrkytyksen varalta. – Morjenstit justiiinsa Avuttomia ja tuo hieno kipale on poikien läpimurto-
biisi, tuo jota on kuunneltu.

– Niinkö?

– Kävi valitettavasti niin, että nokkamies Veke siirtyi enkelikuoroon.

– Jopas, osanottoni...

Esitin sen uudelleen, kun tyypit palasivat perätysten, epätahtiin ja päät roikuksissa. He eivät reagoineet surunvalitteluihin, vaan jatkoivat pienimuotoista hartaushetkeään napostelemalla suunnilleen samanlaista annosta kuin olin itse tilannut. Baarimikko jynssäsi kolpakkoa essunkulmaan ja tähyili pöytäseuruettamme – ainoita asiakkaitaan.

2

Neljän lyönneillä kirjaston lehtilukusalin tilapäiskatsomossa istui nutturapään lisäksi talon vinttikerroksessa kortteeraava – sieltä hän ainakin kuului sujuttelevan – sekakäyttäjän näköinen varttihampuusi sekä huivipäinen mummo, joka ei tainnut tietää missä oli. Eukko otti tukea edessä olevan tyhjän tuolin selkänøjasta ja sihtaili minua huivinsa varjoista kuin olisin hänen sotavankeudesta palannut miehensä. Arvelin ettei kumpikaan, hampuusi eikä kunniavanhus, ollut toivonnut minua kirjailijavieraaksi ja että toivojat olivat estyneet tulemasta.

Olin pinonnut puolen tusinaa Koirapuistoromaania näyttille, rykäisin ja lausuin kaikki kolme tervetulleiksi. Vauhkonen lojui patterin ääressä ja lämmitti luitaan. Kerroin esikoiseni syntyhistoriasta, alkuideasta, työn etenemisestä, projektin hienoista hetkistä ja huonoista hetkistä ja maustoin jutusteluani kevennyksillä, joiden tehossa ei ollut kehumista.

Nutturapää istui takarivissä, näkyi ruuvaavan rilliensä san-koja, jollei sitten luonut minuun tympeitä silmäyksiä, kun taas hampuusi järsi peukalontyveään ja muori hoki tasaisin välein ”...voe hyvä ihme kuitennii, voe hyvä ihme kuitennii...”

– Ennen kuin luen lopuksi otteen romaanistani, mahtaako teillä olla kysyttävää?

Muori halusi tietää oliko koirani kuollut. Sanoin Vauhkosen vetelevän iltapäiväsikeitä, ei viimeisiään. Vähähappisen kuhina oli verottanut kamuni voimia, siinä kaikki, ikäkin alkoi tehdä tehtävänsä.

Luin kirjastani sen kohdan missä minäkertoja, koira- puisto-ohjaaja, ostaa huijarilta ruoka-automaatin, kaoottisin seurauksin. Sitten löin kannet kiinni ja toivotin kuulijoihini mainiota kevään jatkoa. Nutturapää oli painunut tuolillaan etukyssään ja yritti osua lilliputtimeissellillään rillinsangan ruuvinkantaan, mummo hoki mantraansa.

Olin ehkä elätellyt liikoja suosioistani, mutta tunti Vähähappisen lukusalin nurkassa selätti kaavailuni tavalla, joka sai päänahan kihelmöimään ja minut ihmettelemään tehtävääni maan päällä. En ilennyt ruveta kaupittelemaan kirjojani reiluun alennushintaan, kuten olin ajatellut, vaan panin ne laukkuuni ja aloin virotella Vauhkosta. Hampuusi esti sen kiilaamalla minun ja matkatoverini väliin.

Hän oli kirjoittanut kuusisataasivuisen romaanin, joka kertoi keskuudessamme elävistä avaruusolioista. Ne olivat ottaneet ihmisen muodon ja aikoivat räjäyttää Valkoisen talon, panna valtameret kiehumaan ja tappaa ihmiskunnan hydraulisella viikatteella, jonka terän pituus oli kolme kilometriä. – Kovaa vittu kamaa. Tehdään niin, että mä annan sen sulle luettavaksi ja sit sä suosittelet sitä sun kustantajalle. Et muuten pety, kukaan ei muuten pety. Tää kaikki tietenkin hundred procent luottamuksella. Tohon kouraan.

Hampuusi seiso i niin liki minua, että erotin hermovärveen hänen silmäluomessaan. Hän tuoksui pesemättömälle ja hänen käsivarressaan näkyi neulanpiston jälkiä. Katseen räjähdysalittius vihjaisi kuinka lujille nuo kuusisataa sivua olivat ottaneet.

En silti kätelty ja sanoin, ettei minulla ollut aikaa syventyä käsikirjoituksiin.

– No sit vittu tarjoot sitä suoraan ja kehut, vaikket lukisikaan.

– Sori.

– Hei, äijä. Se että sä oot julkassut ton koirastoorin, ei varmaan merkkää, että kusi on noussut tulvarajalle. Vähän vittu työntöapua, eikö? Tulinhan mäkin tänne alakertaan kuuntelemaan sua.

Nutturapää latoi tuoleja pinoon, vanhus hapuili kohti uloskäyntiä. Sanoin hampuuksille etten pitänyt hänen kielenkäytöstään enkä tavastaan talloa varpaille. – Väisty, pitää ennättää paluumatkalle. Tällainen yleisömeri vie mehun väkisinkin aloittelijalta.

– Ihme sönköttäjä, hampuuksit virkkoi ja loittoni.

Vedin pusakan päälleni. Kenties nauraisin vielä joskus tälle rospuuton vaivaamalle sukseelleni ja saisin siitä kelpo jakson kirjailijamuistelmiini, jonka satatuhatpäinen lukijakuntani ahmaisisi vesissä silmin käkättäen. Hampuuksit kuului paaskaavan oven kiinni takanaan. Ei tehnyt mieli kätellä nutturapäästä hyvästiksi. Kysyin kuitenkin, oliko hän saanut tilinumeroni palkkion maksua varten. Vauhkonen hinautui jaloilleen ja alkoi kaivaa korvaansa valahtaen samassa takaisin niille sijoilleen kuin olisi aikonut jäädä lukusalin maskotiksi.

Kävi ilmi, ettei palkkiota voitaisi maksaa yleisön vähäisen lukumäärän takia. Kulttuurilautakunnan ohjeissa ei ollut tulkinnanvaraa, nutturapää sanoi vain noudattavansa annettuja ohjeita. Alaraja oli kymmenen osallistujaa ja kai näin, ettei nyt päästy lähellekään. Voisin toki hakea matkakorvauksia mikäli olin tullut Vähähappiseen huokeimmalla julkisella kulkuneuvolla. Ne maksettaisiin vuoden lopussa.

– Miten niin julkisella kulkuneuvolla? Ei tänne pääse niillä, tulin omalla autolla. Ja miten niin kymmenen osallistujaa? Yleisömäärästä ei ollut puhetta.

Nutturapää pysähtyi ovelle, josta oli kulku lainausosastolle. Hän loi minuun samanlaisen katseen kuin baarimikko päivemmällä ja sanoi, ettei hänen aikansa riittänyt jokaikisen kirjailijavieraan sopimusten yksityiskohtaiseen erittelyyn ja ettei aloitteellisuus ollut kiellettyä. Kai minä olin lukutaitoinen, olinhan kirjoittanut kirjankin. Ovi rämähti kiinni, nutturapää erkani tiskin taakse ja takahuoneeseen.

Ei tullut mieleen luovuttaa. Menin perään, kiskoin Vauhkonen pelotteekseni. Nutturapää seisoj pienessä keittiössä ikkunan ääressä kahvikupponen hyppysissään ja tuijotti takapihalle, missä kirjarovion mustuneet jäännökset lykkäsivät taivaalle harmaita pössähdyksiä, palaneisiin teoksiin satsattujen henkisten ponnistusten viimeisiä haikuja.

Nutturapää ei kääntynyt, vaikka kuuli tuloni. Kerroin hänen vertyneen villapaitansa selkämykselle, että sopimuksen lukeminen oli osoittautunut hiukkasan hankalaksi, koska en ollut saanut sitä. Keittiön seinällä roikkui kuva pullonpohjalinssiensä takaa tiirailevasta James Joycesta. Hän oli asettunut nutturapään puolelle, turhaan minä päätäni paukutin, sopimus oli kuulemma lähetetty minulle maaliskuun alussa. Ja jos halusin ruveta rettelöimään, taktiikka oli tuhoon tuomittua. Nutturapään mielestä mainetekojeni määrä kirjallisuuden saralla ei antanut myöten suunsoittoon etenkin kun me molemmat tiesimme faktat. Mahdoinko olla tietoinen nöyryyden ihmistä jalostavasta voimasta?

Ja siinä minä seisoin peräkylän viheliäisimmän kirjaston sosiaalitilojen kynnyksellä kirjailijanurani alkutaipaleella valmiina työntämään tiskipöydällä lojuvat saksen nutturapään selkään. Kohtauksessa alkoi olla aineksia vankilamuistelmiini, Vauhkonen takanani alkoi ikävystyä.

– Perkele, kiteytin tunnelmani, kun pääsimme ulos.

Vauhkonen kiepsahti selälleen keltaisten ruikkausten kirjomaan ojanpohjakinokseen ja sätkytteli kirsu väristen kuin olisi vihjannut, että panin turhan paljon painoa muutamalle surkealle sataselle, sen sijaan että nauttisin keväästä. Eikö riittänyt, että minulla oli hänessä uskollinen reissuseuralainen?

– Kirjailija Mäihälä, saatana...!

Se oli Luostarinen baarista. Hän viiletti alamäkeä puoli-pohjat lipsuen, punakkana ja palmikkoparta liehuen. – Joko sinä esitelmöit... Eikö sen pitänyt alkaa vasta viideltä?

Ei tehnyt mieli vastata mitään. Hyypiö tuli lopun matkaa telemark-asennossa iljangolla liukuen ja joutui ottamaan minusta tukea, jottei olisi lakoontunut Vauhkonen päälle. Sanoin aloittaneeni neljältä ja kello oli jo puoli kuusi, joten myöhässä hän oli kuitenkin.

– Mitäs nyt keksitään? Luostarinen ihmetteli.

Sanoin ratkaisseeni omat lähitulevaisuuden suunnitelmani. Auton nokka etelään kotia kohti. Sitä paitsi hänen kanssaan en halunnut keksiä mitään.

– Onko sulla pirssi, oot sä kiertueella?

– Jepulis. Tämä oli ensimmäinen, seuraavan vedän huomenna olympiastadionilla.

Luostarinen läimäisi minua olalle kuin kuuluisi kanssani samaan kokkapuheita viljelevään mieslajikkeeseen, jolla on asenne kohdallaan ja henkistä ketteryyttä vastata muuttuvan maailman haasteisiin. Meidän kaltaistemme varassa lepäsi ihmiskunnan tulevaisuus. Hän röyhtäisi enkä saanut karistettua häntä kannoiltani taivaltaessamme Vähähappisen raittia kohti autoani. Osasyynä oli ehkä Vauhkonen vetämätön askel, jonka tahdissa kuka tahansa pysyi.

Väinö Luostarinen pani palamaan, kädet taskuun ja kehui kotikyläänsä. Tienoon luonnonläheisyys, helposti lähestyttä-

vät ihmiset ja Keidas-baarin happy hour olivat ankkuroineet hänet Vähähappiseen. Kuinka syvällä hänen juurensa risteilivätkään täällä synnyinseudun mullassa. Vaikka hänelle olisi luvattu linna palvelijoiheen ja henkivartijoiheen muualta, hän ei muuttaisi.

– Entä tavallista linnaa vanginvartijoiheen?

Luostarinen ei tainnut kuulla, ohitimme kyläkaupan. Eläkeläiset vertailivat sen edessä rollaattoreidensa kiihdytysominaisuuksia, lööpissä Putin ihasteli Iskander-ohjuksen lentoa. Luostarinen sanoi olevansa taidemaalari, joskin tällä erää työkokeilussa Vähähappisen hautaustoimistossa. Muistelin nähneeni hänet päivemmällä työkokeilussa Keidas-baarin kaljapöydässä mutta hänellä taisi olla valikoiva vastaanotin korviensa välissä, koska naljailuni ei tehnyt vaikutusta. Parhailaan hän kypsytteli uransa suurinta tilausta, nimittäin freskoa valtakunnan kuulun, nyttemmin jo eläköityneen kauppiaslegenda Leopold Lötjösen autotalliin. – Tahtoo vaan olla, että porhoilla perkele on porhon mieltymykset taiteessakin. Kauneudesta ne ei ymmärrä hevon vertaa. Kuvittele, se hyväkäs haluaa autotallinsa kattoon kuvan omasta naamastaan, jota ympäröi pilvien hopeiset reunat niin kuin se olisi Jumala.

En kommentoinut enkä varsinkaan halunnut tietää, mitä Luostarinen oli ajatellut maalata Lötjösen naaman asemesta. Olin kuullut kauppiasta mutta en halunnut innostaa takiaisena kannassani roikkuvaa kansantaiteilijaa. Kirjailijavierailuni vesiperä korpesi. Koirapuistoromaanit laukussani painoivat enemmän kuin tullessa ja kun ohitimme baarin, harkitsin lohtukänniä. Ainahan voisin yöpyä auton takapenkillä Vauhkonen jalkopäässäni.

Mitä ihmettä Luostarinen halusi, päästä aistimaan edes hippusen esikoiskirjailijan kuuluisuudestani? Ei, hän kertoi haluavansa maalata suurkauppiaan autotalliin alipalkatun

osapäiväkassan, jonka selkänahasta sen liikkeen menestys oli revitty.

Onneksi Sofia soitti, joten en joutunut ilmaisemaan kantani palmikkoparran teemaan. Vaimo kysyi miten keikkani oli mennyt. Sanoin levittäneeni kirjallisuuden ilosanomaa niin lukuisalle ja innostuneelle kuulijakunnalle, että se oli muodostanut kunniakujan pääkadulle, sirotteli ylleni ruusun terälehtiä ja aikoi järjestää minulle juhlaillallisen ja rantatontin lähimailta.

– Että semmoinen päivä. Siis viisi kuulijaa ja yksi myyty kirja. No, saathan sä sentään esiintymispalkkion.

– Älä muuta sano. Ikävä, pusi pusi, hyppään justiin autoon ja starttaan kotiin.

Sofia vastasi hellittelyyni moiskauksella. Olimme asuneet saman katon alla parisen vuotta, olimme tutustuneet koirapuistoaikoihini ja lempemme leiskui. Sofia pyöritti työpaikkaravintolaa Jyväskylässä, keikkaili ukulelensa kanssa paikallisissa mestoissa ja joskus kauempanakin. Elimme niukin varoin, ennakkoni kirjasta riitti parin kuukauden menoihin ja seuraavan laskupinon lyhentäminen kuului minulle. Miten minä siitä nyt selviäisin? Sofiala parempaa en olisi voinut rinnalleni kuvitella, mihin minä olisin joutunut ilman häntä?

Panin kapulan taskuun. Vauhkonen nuuhki kiinnostuneena samaa hautaustoimiston aitatolppaa, jonka oli kyllästännyt muutama tunti aiemmin. Takakoipi nousi taas. Kodikkaan lorinan ja taiteilija Luostarisen höpinän äänikudelman sekoittui efektiksi, joka pisti ramaisemaan.

– Luostarinen!

Vauhkosen suihku lakkasi, samoin Luostarisen pulputus freskosta. Tähtysimme pihaan missä hautaustoimistomies ähelsi ruumisauton renkaan kanssa kyykkyasennossa, otsa-

suoni pullistellen. – Eikö sinun pitäisi olla täällä työkokeilussa?

– Kokeillaan, kokeillaan, pomo, Luostarinen kaunomaalaili. – Nyt on vaan niin, että esikoiskirjailija Mäihälä saapui meille kirjastovieraaksi. Sellaista tilaisuutta ei niin vain jätetäkään väliin. Mullahan oli ylityötunteja varastossa.

Haipakka pudotti rengasraudan, kohensi vyötäröään ja alkoi lähetä. Hän oli ponteva mies, kenties jotenkin ahdistunut askeleissaan mutta oliko se ihme, kun paimennettavaksi lankesi freskomaalari Väinö Luostarisen tapaisia vastuunkantajia?

– Jumalauta kölvi, meidän piti hakea Veke.

– Tänäänkö?

– Älä yritä. Jäikö sulla parta jumiin Keitaan vessan oven väliin etkä päässyt tulemaan?

– Eikun tämä esikoiskirjailija...

Haipakka lupasi vetäistä työkokeiluriesaansa vastapalloon sen sortin lukemistolla, että sen jälkeen sovituista ajoista alettaisiin pitää kiinni. Ei kai hän laulajan ruumista yksin voinut hakea. Mistä nyt kantoapua tähän hätään, kun toinen oli vetänyt itsensä kahden ja puolen promillen työvireeseen. – Niin kun ei meikäläiseltä olisi matto muutenkin lipeämässä jalkojen alta.

”Veijariromaanin saralla Ropponen kilpailee Veikko Huovisen, mutta myös Arto Paasilinnan ja Daniel Katzin kanssa.” Aamulehti

Vähähappisen kyläkirjasto kutsuu Onni Mäihälän vieraakseen. Perillä kuulijoita on kolme: jörö kirjastonhoitaja, sekäkäyttäjän näköinen varttihampuusi sekä huivipäinen mummo, joka ei taida tietää missä on. Patterin vieressä lojuu Onnin esikoiskirjan päähenkilö, velto luppakorvainen Vauhkonen.

Reissu ei silti ole turha. Hautaustoimisto Wähähappinen tarvitsee apua saadakseen multiin kotipuolen suuren pojan, Avuttomien solistin Veke Kukkuraisen, ja pian Onnin kekseliäisyyttä tarvitaan makaaberissa tilanteessa jos toisessakin. Koska esimies on estynyt, Onnia perehdyttää hienotunteisesti alan saloihin toimiston maskotti, kissa Tuonela.

Hurtinhauska uutuus *Koirapuistoromaanin* tekijältä!

9 789520 404215

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-0421-5

Kannen kuvitus & suunnittelu: Ilja Karsikas

